

S
ygn. akt:I Cgg 77/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Okręgowego Katarzyna Banko
Protokolant:	stażysta Karolina Kot

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2023 roku w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. M., A. M. (1), E. M. (1), A. M. (2)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o naprawienie szkody

zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powodów E. i K. M. solidarnie kwotę 270.843,10 (dwieście siedemdziesiąt tysięcy osiemset czterdzieści trzy 10/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

od kwoty 220.000,00 (dwieście dwadzieścia tysięcy) złotych od dnia 27 kwietnia 2023r.,

od kwoty 50.843,10 (pięćdziesiąt tysięcy osiemset czterdzieści trzy 10/100) złote od dnia 25 sierpnia 2023r.;

zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powodów A. i A. M. (1) solidarnie kwotę 270.843,10 (dwieście siedemdziesiąt tysięcy osiemset czterdzieści trzy 10/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

od kwoty 220.000,00 (dwieście dwadzieścia tysięcy) złotych od dnia 27 kwietnia 2023r.,

od kwoty 50.843,10 (pięćdziesiąt tysięcy osiemset czterdzieści trzy 10/100) złote od dnia 25 sierpnia 2023r.;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

zasądza od pozwanej na rzecz:

powodów E. i K. M. solidarnie kwotę 3.672,00 (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt dwa) złote,

powodów A. i A. M. (1) solidarnie 3.672,00 (trzy tysiące sześćset siedemdziesiąt dwa) złote

tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono;

nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 30.184,20 (trzydzieści tysięcy sto osiemdziesiąt cztery 20/100) złote tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt I Cgg 77/22

UZASADNIENIE

Powodowie E. M. (1), K. M., A. M. (2) i A. M. (1) domagali się zasądzenia od pozwanej (...) S.A. w K. odszkodowania w łącznej kwocie 440.000 zł, w tym podatek VAT, na którą składa się kwota 220.000 zł na rzecz E. i K. M. do majątku wspólnego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu oraz kwota 220.000 zł na rzecz A. i A. M. (1) do majątku wspólnego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu. Nadto wnieśli o zasądzenie kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

W uzasadnieniu powyższego żądania podano, że powodowie są właścicielami nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), w której wyodrębnione zostały dwa lokale mieszkalne. Nieruchomość od wielu lat znajduje się pod wpływem intensywnej eksploatacji górniczej co uniemożliwia skuteczną naprawę i determinuje sposób naprawienia szkody poprzez zapłatę odszkodowania. Przeprowadzone dotychczas remonty okazały się nieskuteczne. Pozwana wykonała na wniosek powodów pomiar pionowości budynku, z którego wynika, że przechył budynku wynosi 30 ‰. Przechył budynku oraz fakt powstania nowych uszkodzeń, determinują sposób naprawy poprzez wypłatę odszkodowania mając na uwadze przede wszystkim ekonomikę naprawienia szkody, fakt przeprowadzonych remontów, które są bezskuteczne z uwagi na ponawiające się nowe szkody w tych samych jak i nowych miejscach.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana przyznała, że nieruchomość powodów znajduje się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej pozwanej, w związku z powyższym pozwana nie kwestionuje okoliczności, że w składnikach budowlanych powodów mogą znajdować się szkody pochodzenia górniczego, jednakże ich istnienie i zakres wymagają szczegółowego ustalenia. Powodom przekazano projekt ugody, jednakże do zawarcia ugody nie doszło.

W piśmie procesowym z dnia 10 sierpnia 2023r. powodowie rozszerzyli żądanie pozwu domagając się zasądzenia od pozwanej odszkodowania

na rzecz powodów E. i K. M. solidarnie w kwocie 322.615,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości:

od kwoty 220.000 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

od kwoty 102.615,33 zł od dnia doręczenia pozwanej opinii biegłej do dnia zapłaty;

zasądzenia kosztów postępowania;

na rzecz powodów A. i A. M. (1) solidarnie w kwocie 322.615,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości:

od kwoty 220.000 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

od kwoty 102.615,33 zł od dnia doręczenia pozwanej opinii biegłej do dnia zapłaty,

zasądzenia kosztów postępowania.

Odpis powyższego pisma procesowego został doręczony pełnomocnikowi pozwanego w dniu 25 sierpnia 2023r. W piśmie procesowym z dnia 8 września 2023r. pozwana podała, że podtrzymuje dotychczasowe stanowisko i kwestionuje zmodyfikowane powództwa w całości co do zasady i co do wysokości.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie są właścicielami nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...). W budynku tym wyodrębniono własność dwóch lokali mieszkalnych. Na parterze budynku znajduje się lokal mieszkalny stanowiący własność A. i A. M. (1) pozostający w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, dla którego prowadzona jest księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej nr (...). Na piętrze budynku mieszkalnego wyodrębniony jest lokal mieszkalny stanowiący własność E. i K. M. pozostający w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, dla którego prowadzona jest księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej nr (...). Powodowie A. i A. M. (2) nabyli wskazany wyżej lokal mieszkalny od P. i E. M. (2) na podstawie umowy sprzedaży zawartej w dniu 19 listopada 2021r. W § 5 ust. 2 umowy sprzedaży podano, że z dniem zawarcia umowy na stronę kupującą przechodzą wszelkie korzyści i ciężary związane z nabywaną nieruchomością, w tym uprawnienie wynikające z prawa dochodzenia odszkodowania z tytułu szkód powstałych na nieruchomości w związku z działalnością zakładów górniczych, przy czym w przypadku uzyskania odszkodowania z tytułu przechylenia budynku, co do którego został złożony wniosek o naprawienie szkód górniczych, strona kupująca zobowiązana będzie do przekazania uzyskanego odszkodowania, przypadającego jej w wysokości 1/2 części, na rzecz strony sprzedającej, w terminie 14 dni od otrzymania odszkodowania. dowód: wydruki ksiąg wieczystych KW nr (...) k. 7 – 16, umowa sprzedaży nieruchomości Rep. (...) Kancelarii Notarialnej notariusz J. H. w S. k. 160 - 163

W dniu 27 września 2021r. powodowie E. M. (1) i K. M. złożyli wniosek o naprawienie szkody w obiektach budowlanych wnosząc o przeprowadzenie pomiaru pionowości budynku. Jako datę ujawnienia szkody wskazali lipiec 2021r. dowód: wniosek k. 17

W odpowiedzi na złożony wniosek pozwana dokonała pomiaru pionowości budynku przedkładając wyniki dokonanego pomiaru z którego wynika, że przechył budynku wynosi ok. 30 %. dowód: odpis pisma pozwanej z dnia 18 października 2021r. wraz z pomiarem pionowości budynku mieszkalnego k. 18 – 19.

W dniu 16 listopada 2021r. przeprowadzono kolejną wizję lokalną, podczas której właściciele nieruchomości wnieśli o naprawę zaistniałych szkód poprzez rektyfikację budynku mieszkalnego. dowód: kopia notatki służbowej z dnia 16 listopada 2021r. k. 20

Pismem z dnia 6 maja 2022r. pozwana po przeanalizowaniu posiadanych dokumentów oraz po zapoznaniu się z sytuacją geologiczno – górnictwem terenu, na którym położony jest budynek mieszkalny, z uwagi na fakt, iż przywrócenie stanu poprzedniego przekracza wartość wyrządzonej szkody zaproponowała wypłatę jednorazowego odszkodowania w kwocie 251.217,50 zł. Powodowie nie zgodzili się na zaproponowane warunki ugody. dowód: odpis pisma pozwanej z dnia 6 maja 2022r. oraz odpis projektu ugody k. 21 - 23

Stara część budynku została wzniesiona w 1932r. W 1962r. budynek został rozbudowany. Nie posiada on dodatkowych zabezpieczeń konstrukcyjnych na oddziaływanie szkód górniczych. Budynek został zaprojektowany i wybudowany zgodnie z prognozowaną kategorią terenu górnictwa (O) – zerową. Nie stwierdzono wad projektowych, które mogłyby spowodować szkodę. Powodowie użytkując budynek prowadzili i prowadzą właściwą gospodarkę remontową. Budynek utrzymany jest w należyтым stanie technicznym. Pomiary wychylenia bryły budynku mieszkalnego zostały wykonane przez pozwaną 10 października 2021r. Maksymalne wychylenie narożnika budynku wynosi 33,90 mm/m, co powoduje dużą uciążliwość w użytkowaniu i klasyfikować może budynek do prostowania poprzez rektyfikację. Budynek charakteryzuje kategorią odporności „0”, w trakcie użytkowania poddany był wpływom deformacji ciągłych powodujących jego wychylenie jak dla V kategorii terenu górnictwa. Budynek nie kwalifikuje się do naprawy poprzez rektyfikację. Przy wychyleniu większym niż 15,0 mm/m nie powinny być już poziomowane posadzki i pionowane ściany (i pozostałe roboty towarzyszące: np. poziomowanie okien i drzwi, przebudowa instalacji

wewnętrznych). Budynki o fundamentach i ścianach fundamentowych kamiennych (z miejscowymi elementami żelbetowymi), ze względów konstrukcyjnych nie nadają się do prostowania. Jako formę naprawienia szkody biegła sądowa R. Ź. wskazała wypłatę jednorazowego odszkodowania równego wartości technicznej budynku mieszkalnego i naprawie nawierzchni utwardzonej. Wartość odtworzeniowa budynku ustalona przedmiarem i kosztorysem (metoda kosztorysowa) na poziomie cen z I kwartału 2023r. wynosi brutto 699.441,49 zł. Stopień zużycia technicznego budynku na datę ujawnienia szkody, tj. 2021r. wynosi 32 %, stąd wartość techniczna z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego całości nakładów wynosi brutto 541.686,21 zł. Uszkodzeniu na skutek deformacji terenu uległa także nawierzchnia utwardzona z kostki betonowej. Naprawa nawierzchni polega na jej przełożeniu i uzupełnieniu podbudowy z wykorzystaniem materiału w postaci kostki brukowej. Nadto, przy odtwarzaniu budynku, nawierzchnia utwardzona musi zostać rozebrana z powodu prowadzenia robót ziemnych. Wartość robót naprawczych biegła oszacowała przedmiarem i kosztorysem ustalając, że wartość brutto tych prac wynosi 16.279,35 zł. dowód: opinia biegłej sądowej R. Ź. k. 61 – 100

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody, w szczególności dokumenty urzędowe, które w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne oraz dokumenty prywatne, które nie były kwestionowane przez strony, a których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłej sądowej z zakresu budownictwa R. Ź..

Nie ulega wątpliwości, że dowód z opinii biegłych podlega ocenie przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie SN z 7.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 4/2001, poz. 64).

Sporządzona w rozpoznawanej sprawie opinia wydana została zgodnie ze zleceniem Sądu, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności istotnych dla poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych. Opinia została sporządzona w sposób rzetelny, wszechstronny i jest poparta specjalistyczną literaturą, oględzinami nieruchomości oraz wykonanymi pomiarami. Jest ona spójna, zrozumiała, stanowcza i weryfikowalna z uwagi na jasność zawartych w niej treści. Nie istniały też wątpliwości co do wiedzy, fachowości lub bezstronności biegłej. Wiedza i doświadczenie zawodowe opiniującej oraz stanowczy charakter opinii przekonują, że zasadnym było poczynienie ustaleń na podstawie tej opinii.

W szczególności biegła podała, że dokonane pomiary wychylenia budynku wykazały przechylenie budynku o 34,00 mm/m. W przypadku usuwania skutków wychylenia budynku od pionu (...) w K. podaje stopnie uciążliwości z uwagi na trwałe wychylenie (T) oraz niezbędne prace naprawcze. Z uwagi na uciążliwość użytkowania wychylonych budynków na terenach górniczych ustalono następujące uciążliwości:

T równe lub mniejsze niż 10 mm/m – wychylenie o nieodczuwalnej uciążliwości – nie występuje potrzeba wykonania prac naprawczych,

T większe niż 10 mm/m i mniejsze lub równe niż 15 mm/m – wychylenie o małej uciążliwości – może wystąpić potrzeba wykonania prac naprawczych mających na celu zmniejszenie uciążliwości użytkowania budynku, przy czym prace te polegają na poziomowaniu podłóg, przywracaniu właściwych spadków posadzek, tarasów i rynien oraz wyregulowaniu stolarki,

T większe niż 15 mm/m i mniejsze lub równe 20 mm/m – wychylenie o średniej uciążliwości – możliwa jest naprawa według zaleceń dla budynków o małej uciążliwości lub rektyfikacja,

T większe niż 20 mm/m i mniejsze lub równe 25 mm/m – wychylenie o dużej uciążliwości - możliwa jest naprawa według zaleceń dla budynków o średniej uciążliwości, jednakże preferuje się rektyfikację budynków,

T większe niż 25 mm/m – wychylenie niedopuszczalne – niezbędna jest rektyfikacja budynku.

Wychylenie budynku powodów kwalifikuje go do rektyfikacji, jednakże budynki o fundamentach i ścianach fundamentowych kamiennych, ze względów konstrukcyjnych nie nadają się do prostowania. Siłowniki posadowione są nad posadzką parteru, czyli na fundamentach kamiennych, które nie są przystosowane do przenoszenia sił skupionych od siłowników. Z tych względów ta metoda naprawy budynku została przez biegłą wykluczona, a zatem brak było podstaw do wyliczenia przez biegłą kosztów rektyfikacji. Strona powodowa wskazała także, że pozwana w 2022r. zleciła wyliczenie kosztów rektyfikacji i były one wyższe niż wartość techniczna budynku. Z tego również względu zbędne było wyliczenie przez biegłą kosztów rektyfikacji. W judykaturze wyrażany jest pogląd, że „odszkodowanie powinno w formie pieniężnej rekompensować ten sam zakres utraty wartości, który w wypadku przywrócenia stanu poprzedniego wymagałby odtworzenia. Decyduje więc stan rzeczy z chwili poniesienia szkody, oceniany całościowo, obiektywnie, pod kątem wszelkich sposobów wykorzystania przedmiotu dotkniętego szkoda i wpływu tych możliwości na wartość szacowaną już jednak według cen z chwili ustalania odszkodowania” (por. wyrok Sądu Najwyższego sygn. akt V CSK 708/14). Sąd Okręgowy uznaje takie podejście za właściwe również w przypadku ustalania wartości odtworzeniowej budynków na potrzeby szacowania szkód górniczych. Stopień zużycia technicznego budynku na datę ujawnienia szkody w 2021r. wynosił 32 %. Biegła sądowa przedstawiła dwa warianty wartości technicznej – pierwszy z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego materiałów oraz drugi wariant z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego dotyczącego całości nakładów. Jako właściwy wskazała pierwszy wariant twierdząc, że naturalnemu zużyciu ulegają materiały, natomiast robocizna nie podlega zużyciu. W ocenie Sądu Okręgowego określenie stopnia zużycia budynku powinno odnosić się do budynku jako całości, a nie tylko do substancji materiałów budowlanych, gdyż przedmiotem sprawy jest badanie stopnia zużycia budynków, a nie substancji materiałów, z których zostały wzniesione. Z chwilą wzniesienia budynku, jako dzieła wykonanego z zaangażowaniem pracy ludzkiej, dzieło to uzyskuje swoją wartość rynkową, oderwaną od poszczególnych składników cenotwórczych służących do jego wyceny, takich jak robocizna, czy koszty materiałów. Innymi słowy, wartość pracy włożonej w powstanie dzieła zamyka się w tym dziele, które ma od czasu jego oddania jedną konkretną wartość, która z czasem może się zmniejszać na skutek zużycia substancji lub zwiększać na skutek zmian rynkowych związanych ze wzrostem cen nieruchomości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2021r. V ACa 235/19 LEX nr 3459044). Odnosząc się do dalszych zarzutów pozwanej dotyczących opinii biegłej sądowej stwierdzić należy, że strona pozwana kwestionuje metodę wyceny natomiast nie przedstawiła żadnych konkretnych zarzutów do zastosowanej metody. Z tych przyczyn zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony.

Sąd zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Dochodzone przez powodów roszczenia wynikały z faktu wystąpienia szkody na ich nieruchomości, spowodowanej ruchem zakładu górniczego pozwanej, a ponieważ ruch ten prowadzony był zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze, to do naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zastosowanie miały przepisy regulujące tę szczególną materię.

Roszczenia powodów mają oparcie w przepisach aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2023.633 j.t.).

Podkreślić należy, że aby przejść do etapu postępowania sądowego dochodzenia przywrócenia stanu poprzedniego w związku z ruchem zakładu górniczego, to najpierw przeprowadzone musi zostać postępowanie ugodowe między stronami. Zgodnie z art. 151 ust. 1 cyt. ustawy sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Natomiast w ustępie 2 przepisu wskazano, że warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody lub jeżeli od skierowania przez poszkodowanego roszczenia wobec przedsiębiorcy upłynęło 30 dni, chyba że poszkodowany, zgłaszając żądanie zawarcia ugody, wyznaczy dłuższy termin.

W rozpoznawanej sprawie wnioski o naprawienie szkody górniczej złożyli jedynie E. i K. M., jednakże ich wniosek spowodował, iż pozwana dokonała pomiaru pionowości budynku, a nadto zaproponowała zawarcie ugody, które nie

zostały zaakceptowane przez powodów, którzy następnie wnieśli sprawę do Sądu. W tym stanie rzeczy uznać należy, że został wyczerpany tryb postępowania ugodowego. Wniosek o naprawienie szkody górniczej dotyczył jedynie przechyłu budynku mieszkalnego, jednakże biegła sądowa R. Ż. stwierdziła, że nawierzchnia utwardzona z kostki brukowej uległa odkształceniu na skutek deformacji terenu. Przy odtwarzaniu budynku nawierzchnia utwardzona zostanie rozebrana z powodu robót ziemnych. Stąd też ustalając zakres szkody Sąd uwzględnił także wartość robót dotyczących naprawy nawierzchni.

Podstawę dla ustalenia odpowiedzialności za powstałą szkodę w nieruchomości powódki stanowi art. 144 cyt. ustawy. Po myśli ust. 1 tego przepisu właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Ustęp 2 stanowi, że przepis powyższy stosuje się odpowiednio do innych podmiotów, których prawa majątkowe są zagrożone ruchem zakładu górniczego. Natomiast z kolejnego ustępu (ust. 3) wynika, że jeżeli nie zachodzą okoliczności przewidziane w ustępach 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym. Innymi słowy zastosowanie znajdują przepisy ogólne kodeksu cywilnego regulujące kwestię naprawienia szkody.

Przepis art. 145 powyższej ustawy stanowi, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawiania szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Odpowiedzialność pozwanego przedsiębiorcy opiera się więc na podstawie art. 435 kodeksu cywilnego, który to przepis stanowi, że prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (§ 1).

Zgodnie więc z art. 363 k.c., który znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego (restitucja naturalna), bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. Z kolei w § 2 wskazano, że jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Regulacje art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 145 pgg, przyznają poszkodowanym uprawnienie do dokonania wyboru sposobu naprawienia szkody, który to wybór jest dla sądu wiążący.

Wydana w niniejszej sprawie opinia biegłej sądowej R. Ż. nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że występujące na nieruchomości powodów szkody są szkodami pochodzenia górniczego i pozostają w związku przyczynowym z działalnością pozwanej. Wpływy tej eksploatacji spowodowały uszkodzenia w obiektach będących przedmiotem pozwu w postaci wychylenia budynku mieszkalnego.

Zatem Sąd zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz:

powodów E. i K. M. solidarnie kwotę 270.843,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

od kwoty 220.000,00 zł od dnia 27 kwietnia 2023r. (od daty doręczenia pozwanej odpisu opinii),

od kwoty 50.843,10 zł od dnia 25 sierpnia 2023r. (od daty doręczenia pozwanej odpisu pisma procesowego pełnomocnika powodów zawierającego rozszerzenie żądania pozwu);

na rzecz powodów A. i A. M. (1) solidarnie kwotę 270.843,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

od kwoty 220.000,00 zł od dnia 27 kwietnia 2023r.

od kwoty 50.843,10 zł od dnia 25 sierpnia 2023r.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że chwilą wymagalności roszczenia, którego wysokość zostaje ustalona według cen z chwili orzekania jest dzień wyrokowania. Od chwili ustalenia odszkodowania w konkretnej kwocie można mówić o opóźnieniu się dłużnika z zapłatą odszkodowania określonego według cen z tej chwili i w konsekwencji, dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2009r. I CSK 524/2008 OSNC 2009/D poz. 106 oraz z dnia 7 lipca 2011 r. II CSK 635/2010 i cyt. tam orzecznictwo).

Próbie pogodzenia stanowiska o wymagalności roszczenia pieniężnego z chwilą wezwania dłużnika do zapłaty oraz określenia tej wymagalności z chwilą wyrokowania i z tym połączoną chwilę, od której można domagać się odsetek za opóźnienie stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010r. I CSK 262/2009. W uzasadnieniu tego orzeczenia, przyjmując jako zasadę wymagalność roszczenia odszkodowawczego w przypadku zobowiązania bezterminowego od wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia i wynikający z tego początek terminu, od którego można obliczać odsetki, za wyjątek od tej zasady uznana została sytuacja, w której pomiędzy dniem wymagalności a dniem wyrokowania doszło do istotnej zmiany wysokości odszkodowania, która zostaje określona przez sąd na chwilę wyrokowania. Stanowisko to zakłada więc rozdzielenie wymagalności i początkowej daty, od której można liczyć odsetki za opóźnienie, motywując to ekonomicznie i według zasad słuszności (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 2003r. II CK 235/2002 Monitor Prawniczy 2006/2).

Odsetki spełniają nie tylko funkcję waloryzacyjną, ale także odszkodowawczą (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 maja 2000r. III CKN 823/98; z dnia 16 kwietnia 2009 r. I CSK 524/2008 OSNC 2009/D poz. 106 i z dnia 7 lipca 2011r. II CSK 635/2010), zatem wraz z kwotą zasądzanego odszkodowania nie mogą przewyższać wysokości wyrządzonej szkody. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 września 2012r. V CSK 379/2011 wskazał, że „za chwilę wymagalności roszczenia pieniężnego, w przypadku szkód górniczych, uważa się dzień ustalenia jego wysokości przez sąd w wyroku. Przyjęcie stanowiska wskazującego jako chwilę wymagalności roszczenia pieniężnego, w przypadku szkód górniczych, dzień ustalenia jego wysokości przez sąd w wyroku przekonuje dodatkowo z kolejnych przyczyn. Po pierwsze, odpowiada ono istocie wymagalności roszczenia oraz obowiązku naprawienia szkód górniczych na podstawie przepisów prawa górniczego. Po drugie, wymagalność roszczenia jako prawa podmiotowego może dotyczyć tylko żądania przez wierzyciela od dłużnika konkretnego zachowania. Po trzecie, z ekonomicznego punktu widzenia pozwala ono na sprawiedliwsze rozłożenie między stronami ryzyka prowadzenia sporu o naprawienie szkody, zwłaszcza w okolicznościach, kiedy nie wiadomo od początku, czy zasadne będzie przywrócenie do stanu poprzedniego, czy też odszkodowanie pieniężne, a wybór rodzaju świadczenia nie zależy od wierzyciela. Po czwarte, co jest wnioskiem ogólniejszym, w razie uznania wymagalności zobowiązania pieniężnego dłużnika z chwilą wyrokowania unika się, w razie zasądzenia odsetek, że zasądzone odszkodowanie wraz z odsetkami przewyższy wysokość wyrządzonej szkody.”

W rozpoznawanej sprawie wysokość odszkodowania i kosztów napraw została obliczona według cen z I kwartału 2023r., zatem Sąd uznał, że ustawowe odsetki za opóźnienie co do pierwotnego żądania pozwu winny zostać zasądzone od daty doręczenia stronie pozwanej opinii biegłego sądowego, gdyż powyższa opinia wskazywała na sposób naprawienia szkody, a jednocześnie określała wysokość należnego powodowi odszkodowania. Natomiast zakresie rozszerzonego żądania pozwu ustawowe odsetki za opóźnienie zasądzono dnia doręczenia pozwanej pisma procesowego zawierającego powyższe żądanie. W pozostałym zakresie Sąd oddalił żądanie odnośnie ustawowych odsetek za opóźnienie.

Dodać należy, że w świetle § 5 ust. 2 umowy sprzedaży z dnia 19 listopada 2021r. Sąd uznał, że powodowie A. i A. M. (2) mają legitymację czynną w rozpoznawanej sprawie, zaś postanowienia zawarte w tym paragrafie dotyczące rozliczeń powodów ze zbywcami nieruchomości należy uznać za dopuszczalne na zasadzie swobody umów wynikającej z art. 353¹ k.c.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na względzie na podstawie art. 144 § 1 i 2, 145 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z 2011r. w związku art. 435 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c. orzeczono jak w sentencji.

Strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników. Współuczestnictwo powodów, którzy są co prawda właścicielami odrębnych lokali mieszkalnych ze względu na zakres szkody (wychylenie budynku) ma charakter współuczestnictwa materialnego. Zasady ponoszenia kosztów procesu w sprawach, w których po stronie powodowej występują współuczestnicy w sporze (art. 72 i nast. k.p.c.), nie są uregulowane. Jedynym przepisem odnoszącym się do tej formy udziału w postępowaniu jest art. 105 k.p.c., dotyczy on jednak wyłącznie współuczestnictwa po stronie przegrywającej (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1950 r., C 181/50, "Nowe Prawo" 1951, nr 11, s. 46, uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007r., III CZP 130/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 1, oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2012 r., I CZ 105/12, niepubl.). Wygrywającym proces współuczestnikom, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego pełnomocnika, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika (por. Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007r. III CZP 130/06 Lex nr 212453).

Po rozszerzeniu żądania pozwu wartość przedmiotu sporu wynosiła 645.231 zł., zaś powództwo zostało uwzględnione do kwoty 541.686,21 zł, tj. w 84 %. Wynagrodzenie pełnomocnika powodów zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 z późniejszymi zmianami) wynosi 10.800 zł, zatem powodom z powyższej kwoty należała się kwota 9.072 zł (84 % x 10.800 zł). W ten samej wysokości przysługiwałoby wynagrodzenie pełnomocnikowi pozwanej, która wygrała proces w 16 %. Zatem należne pozwanej wynagrodzenie wynosi 1.728 zł (16 % x 10.800 zł). Różnica pomiędzy powyższymi kwotami wynosi 7.344 zł i powyższą kwotę na zasadzie art. 100 zdanie 1 k.p.c. zasądzono po połowie na rzecz powodów.

Zgodnie z art. 96 ust. pkt 12 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (Dz.U.2022.1125,tj.) strona dochodząca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 83 i 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych – Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 30.184,20 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na kwotę tę złożyły się opłata sądowa w wysokości 27.085 zł oraz koszty opinii biegłej sądowej w wysokości 3.099,20 zł.

Gliwice, dnia 19 października 2023r.

SSO Katarzyna Banko